

Analízis 3

Weisz Ferenc előadása alapján

Készítette: Nagy Krisztián

Vizsgakérdések 1. rész

1. Definiálja a metrikus teret

Legyen $M \neq \emptyset$ halmaz. Az (M, ρ) párt metrikus térnek nevezzük, ha $\rho: M \times M \rightarrow \mathbb{R}$ és

- 1.) $\rho(x, y) \geq 0 \quad \forall x, y \in M$
- 2.) $\rho(x, y) = 0 \Leftrightarrow x = y$
- 3.) $\rho(x, y) = \rho(y, x) \quad \forall x, y \in M$ (szimmetria)
- 4.) $\rho(x, y) \leq \rho(x, z) + \rho(z, y) \quad \forall x, y, z \in M$ (háromszög egyenlőtlenség)

ρ a metrika, $\rho(x, y)$ az x és y távolsága.

2. Hogyan értelmezzük az $(\mathbb{R}^2, \rho_2)$ metrikus teret

$x, y \in \mathbb{R}^2$, ekkor $\rho(x, y) = \sqrt{(x_1 - y_1)^2 + (x_2 - y_2)^2} \quad x = (x_1, x_2) \quad y = (y_1, y_2)$

Tulajdonságai

- 1.) $\rho(x, y) \geq 0 \quad \forall x, y \in \mathbb{R}^2$
- 2.) $\rho(x, y) = 0 \Leftrightarrow x = y$
- 3.) $\rho(x, y) = \rho(y, x) \quad \forall x, y \in \mathbb{R}^2$ (szimmetria)
- 4.) $\rho(x, y) \leq \rho(x, z) + \rho(z, y) \quad \forall x, y, z \in \mathbb{R}^2$ (háromszög egyenlőtlenség)

3. Fogalmazza meg a Cauchy-Bunyakovszkij-féle egyenlőtlenséget

$a_i, b_i \in \mathbb{R}^n \quad i = 1, \dots, n$ Ekkor $|\sum_{i=1}^n a_i b_i| \leq \sqrt{\sum_{i=1}^n a_i^2} \sqrt{\sum_{i=1}^n b_i^2} \Leftrightarrow$

$b_i = 0 \quad \forall i = 1, \dots, n$ vagy $\exists \lambda \in \mathbb{R}: a_i = \lambda b_i \quad \forall i = 1, \dots, n$

4. Írja le a Normált tér definícióját

$(X, \|\cdot\|)$ normált-tér, ha

- 1.) X lineáris vektortér $\mathbb{R}$ felett
- 2.) $\|\cdot\|: X \rightarrow \mathbb{R}$ és
  - a. $\|x\| \geq 0 \quad \forall x \in X$
  - b. $\|x\| = 0 \Leftrightarrow x = 0$
  - c. $\|x\| = |\lambda| \cdot \|x\| \quad \forall \lambda \in \mathbb{R}, \forall x \in X$
  - d. $\|x + y\| \leq \|x\| + \|y\| \quad \forall x, y \in X$

5. Definiálja $\mathbb{R}^n$ -en a $\|\cdot\|_2$ ($1 \leq p \leq \infty$) normát

Legyen $(\mathbb{R}^n, \|\cdot\|_2)$, normált tér és $x = (x_1, \dots, x_n)$. Ekkor $\|x\|_2 = \sqrt{\sum_{i=1}^n x_i^2}$

6. Hogyan értelmezzük az $(\mathbb{R}^n, \|\cdot\|_2)$ normált térben egy pont környezetét?

Legyen $(\mathbb{R}^n, \|\cdot\|_2)$ normált-tér, $a \in \mathbb{R}^n, r > 0$ $K_r(a) := \{x \in \mathbb{R}^n: \|x - a\|_2 < r\}$ az a r -sugarú környezete, vagy az a középpű r -sugarú nyílt gömb.

7. Mit jelent az, hogy egy $(\mathbb{R}^n, \|\cdot\|_2)$ -beli sorozat konvergens?

Legyen $(\mathbb{R}^n, \|\cdot\|_2)$ normált-tér. Az $(a_k): \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}^n$ vektorsorozat konvergens, ha $\exists \alpha \in \mathbb{R}^n$:
 $\forall \varepsilon > 0: \exists k_0 \in \mathbb{N}, \forall k > k_0: \|a_k - \alpha\|_2 < \varepsilon$.

Jelölés: $\alpha = \lim a_k$, $a_k \rightarrow \alpha$ α a határérték.

8. Milyen ekvivalens állításokat ismer normált térbeli sorozat konvergenciájára?

Legyen $(\mathbb{R}^n, \|\cdot\|_2)$ normált-tér. Az $(a_k): \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}^n$. Ekkor a következő állítások ekvivalensek:

- 1.) (a_k) konvergens
- 2.) $\exists \alpha \in \mathbb{R}^n: \forall \varepsilon > 0: \exists k_0 \in \mathbb{N}, \forall k > k_0$ $a_k \in K_\varepsilon(\alpha)$
- 3.) $\exists \alpha \in \mathbb{R}^n, \lim \|a_k - \alpha\|_2 = 0$

9. Fogalmazza meg a normált térbeli konvergens sorozatok alaptulajdonságait.

Legyen $(\mathbb{R}^n, \|\cdot\|_2)$ normált-tér. Az $(a_k): \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}^n$

- 1.) Ha (a_k) konvergens és $\lim(a_k) = \alpha$, akkor
  - a. α egyértelmű
  - b. α korlátos
  - c. $\forall \vartheta: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$ index-sorozat $\lim a_{\vartheta(k)} = \alpha$
- 2.) ϑ_1 és ϑ_2 index-sorozat, ha $\lim a_{\vartheta_1(k)} \neq \lim a_{\vartheta_2(k)}$, akkor (a_k) divergens

10. Milyen műveleti tételeket ismer normált térbeli konvergens sorozatokra?

Legyen $(\mathbb{R}^n, \|\cdot\|_2)$ normált-tér. Az $(a_k), (b_k): \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}^n$ konvergens
 $\alpha = \lim a_k, \beta = \lim b_k$. Ekkor:

- 1.) $(a_k + b_k)$ konvergens és $\lim(a_k + b_k) = \alpha + \beta$
- 2.) (λa_k) konvergens és $\lim(\lambda a_k) = \lambda \cdot \alpha$ ($\lambda \in \mathbb{R}$)

11. Hogyan jellemezhető $\mathbb{R}^n$ -beli sorozat konvergenciája a koordinátsorozatokkal?

Legyen $(a_k): \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}^n, a_k = (a_k^{(1)}, a_k^{(2)}, \dots, a_k^{(n)}) \in \mathbb{R}^n$. Ekkor $\lim_{k \rightarrow \infty} a_k = \alpha$
 $\alpha = (\alpha^{(1)}, \dots, \alpha^{(n)}) \in \mathbb{R}^n \Leftrightarrow \lim_{k \rightarrow \infty} a_k^{(i)} = \alpha^{(i)} \quad \forall i = 1, \dots, n$

12. Mit jelent az, hogy egy normált térbeli sorozat Cauchy-sorozat?

Az $(a_k): \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}^n$ Cauchy-sorozat, ha $\forall \varepsilon > 0, \exists k_0, \forall k, l > k_0: \|a_k - a_l\| < \varepsilon$

13. Milyen kapcsolat van normált térben a Cauchy-sorozatok és a konvergens sorozatok között?

$(a_k): \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}^n$ konvergens $\Leftrightarrow$ Cauchy-sorozat

14. Definiálja a torlódási pont fogalmát.

$A \subset \mathbb{R}^n$ $a \in \mathbb{R}^n$ az A torlódási pontja, ha $\forall K(a)$ -ra $K(a) \setminus \{a\} \cap A \neq \emptyset$

Jelölés: A' a torlódási pontok halmaza.

15. Milyen ekvivalens állításokat ismer a torlódási pontról?

$a \in A' \Leftrightarrow \forall K(a) \ K(a) \cap A$ végtelen halmaz $\Leftrightarrow \exists (a_k): \mathbb{N} \rightarrow A$ injektív, hogy $\lim a_k = a$

16. Definiálja a belső pont fogalmát.

$a \in \mathbb{R}^n$ belső pontja A -nak, ha $\exists K(a) \subset A \subset \mathbb{R}^n$

17. Mi a nyílt halmaz definíciója?

A nyílt halmaz, ha minden pontja belső pont

18. Milyen állításokat ismer zárt halmaz jellemzésére?

1.) $A \subset \mathbb{R}^n$ zárt $\Leftrightarrow A' \subset A$

2.) $A \subset \mathbb{R}^n$ zárt $\Leftrightarrow \forall (a_k): \mathbb{N} \rightarrow A$ és konvergens sorozatra $\lim a_k = \alpha \in A$

19. Fogalmazza meg a Bolzano-Weierstrass-féle kiválasztási tételt.

Ha $(a_k): \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}^n$ korlátos, akkor kiválasztható egy $(a_k) \circ \vartheta = (a_{\vartheta_k})$ konvergens részsorozat.

20. Definiálja normált terek közötti leképezések határértékét.

$f \in \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m$ ($n, m \geq 1$) $a \in D_f'$ f -nek $\exists$ határértéke, ha $\exists A \in \mathbb{R}^m$,

$\forall \varepsilon > 0: \exists \delta > 0, \forall x \in K_\delta(a) \setminus \{a\} \cap D_f: f(x) \in K_\varepsilon(A) \Leftrightarrow$

$\Leftrightarrow \exists A \in \mathbb{R}^m, \forall \varepsilon > 0: \exists \delta > 0, \forall x \in D_f, 0 < \|x - a\| < \delta: \|f(x) - A\| < \varepsilon$

21. Definiálja normált terek közötti leképezések pontbeli folytonosságát.

$f \in \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m$ folytonos az $a \in D_f$ pontban, ha

$\forall \varepsilon > 0: \exists \delta > 0, \forall x \in K_\delta(a) \cap D_f: f(x) \in K_\varepsilon(f(a)) \Leftrightarrow$

$\Leftrightarrow \forall \varepsilon > 0: \exists \delta > 0, \forall x \in D_f: \|x - a\| < \delta: \|f(x) - f(a)\| < \varepsilon$

22. Hogyan szól a folytonosságra vonatkozó átviteli elv?

$f \in \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m, a \in D_f$. Ekkor $f \in C(a) \Leftrightarrow \forall (x_k): \mathbb{N} \rightarrow D_f: \lim(x_k) = a: \lim(f(x_k)) = f(a)$

23. Mit tud a korlátos és zárt halmazon értelmezett folytonos függvény értékkészletéről?

Ha $f \in \mathbb{R}^k \rightarrow \mathbb{R}^m$ folytonos és D_f korlátos és zárt, akkor R_f is korlátos és zárt.

24. Mondja ki a Weierstrass-tételt.

$f \in \mathbb{R}^k \rightarrow \mathbb{R}$ folytonos, D_f korlátos és zárt, akkor $\exists \max f, \exists \min f$

25. Mit tud a korlátos és zárt halmazon értelmezett folytonos függvény inverzéről?

Ha $f \in \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m$ folytonos, D_f korlátos és zárt és f injektív, akkor f^{-1} folytonos

26. Definiálja az egyenletes folytonosságot.

$f \in \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m$ egyenletesen folytonos, ha
 $\forall \varepsilon > 0: \exists \delta > 0, \forall x, y \in D_f: \|x - y\| < \delta: \|f(x) - f(y)\| < \varepsilon$

27. Mondja ki a Heine-tételt.

Ha $f \in \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m$ folytonos, D_f korlátos és zárt, akkor f egyenletesen folytonos.

28. Mi a kontrakció definíciója?

$X \subset \mathbb{R}^n, f: X \rightarrow X$ kontrakció, ha $\exists 0 \leq q < 1: \|f(x) - f(y)\| \leq q\|x - y\|:$
 $\forall x, y \in X$

29. Fogalmazza meg a Banach-féle fixpont-tételt.

$X \subset \mathbb{R}^n, f: X \rightarrow X$ kontrakció, X zárt. Ekkor

- 1.) f -nek $\exists!$ fixpontja, azaz $\exists! x^* \in X: f(x^*) = x^*$
- 2.) Ha $x_0 \in X$ tetszőleges, $x_{n+1} := f(x_n)$, akkor az $(x_n): \mathbb{N} \rightarrow X$ konvergens és $\lim x_n = x^*$
- 3.) $\|x_n - x^*\| \leq \frac{q^n}{1-q} \|x_1 - x_0\|, n \in \mathbb{N}$

30. Mit jelent az, hogy egy $L: \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m$ leképezés lineáris?

$L: \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m$ lineáris leképezés, ha $L(\alpha x + \beta y) = \alpha L(x) + \beta L(y)$
 $\forall x, y \in \mathbb{R}^n \forall \alpha, \beta \in \mathbb{R}$. Jelölés: $\mathcal{L}(\mathbb{R}^n, \mathbb{R}^m)$

31. Milyen normát értelmeltünk lineáris leképezésekre?

Az $L \in \mathcal{L}(\mathbb{R}^n, \mathbb{R}^m)$ operátornormája: $\|L\| := \sup\{\|L(h)\|: \|h\| \leq 1\}$

32. Milyen egyenlőtlenséget ismer lineáris leképezések normájára?

$$|L(h)| \leq \|L\| \cdot \|h\|, h \in \mathbb{R}^n$$

33. Írja le az $f \in \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m$ függvény pontbeli (totális) deriválhatóságának a definícióját.

$f \in \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m$ deriválható az $a \in \text{int}D_f$ pontban, ha $\exists L \in \mathcal{L}(\mathbb{R}^n, \mathbb{R}^m)$:

$$\lim_{h \rightarrow 0} \frac{\|f(a+h) - f(a) - L(h)\|}{\|h\|} = 0$$

34. Milyen ekvivalens átfogalmazást ismer a pontbeli deriválhatóságra a lineáris közelítéssel?

$f \in \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m, a \in \text{int}D_f \quad f \in D(a) \Leftrightarrow$

$\Leftrightarrow \exists L \in \mathcal{L}(\mathbb{R}^n, \mathbb{R}^m), \exists \varepsilon: \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m, \lim_0 \varepsilon = 0: f(a+h) - f(a) = L(h) + \varepsilon(h) \cdot \|h\|$

Ekkor $L = f'(a)$

35. Milyen ekvivalens átfogalmazást ismer a pontbeli deriválhatóságra mátrixokkal?

$f \in \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m, a \in \text{int}D_f \quad f \in D(a) \Leftrightarrow$

$\Leftrightarrow \exists A \in \mathbb{R}^{m \times n}: \lim_{h \rightarrow 0} \frac{\|f(a+h) - f(a) - Ah\|}{\|h\|} = 0. \text{ Ekkor } A = f'(a) \Leftrightarrow$

$\Leftrightarrow \exists A \in \mathbb{R}^{m \times n}, \exists \varepsilon: \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^m, \lim_0 \varepsilon = 0: f(a+h) - f(a) = A(h) + \varepsilon(h) \cdot \|h\|$